

Raadsvoorstel

Datum raadsverg.: donderdag 9 november 2023

Agendapunt:

Zaak - documentnummer: Z23/147266 - D - 176419

Datum B&W-verg.: dinsdag 19 september 2023

Portefeuillehouder(s): G.H.C. Frische

Onderwerp

Begroting 2024 en 1e begrotingswijziging 2024

Samenvatting

Op grond van artikel 191 van de gemeentewet stelt de gemeenteraad de begroting vast in het jaar voorafgaande aan dat waarop zij betrekking heeft. Rekening houdend met de op 4 juli 2023 door de raad vastgestelde 1e bestuursrapportage 2023 en de kadernota 2024 is de programmabegroting 2024 opgesteld.

Voorstel

1. De programmabegroting 2024 vast te stellen;
2. De 1e begrotingswijziging 2024 vast te stellen.

Inleiding

Conform de gemeentelijke beleids- en budgetcyclus is een programmabegroting voor het jaar 2024 voorbereid. De 1e bestuursrapportage 2023 en de kadernota 2024, behandeld in de raad van 4 juli 2023 vormen de basis voor de 1e begrotingswijziging 2024.

Inhoudelijke toelichting

In de inleiding van de begroting 2024 zijn onderstaande saldi gepresenteerd van de begroting 2024 – 2027:

	2024	2025	2026	2027
<i>Ruimte vragende bedragen zijn positief weergegeven</i>				
Saldi 1e berap2023/kadernota 2024	-2.212.371	-1.206.498	-1.777.037	844.000
Nadat de 1e bestuursrapportage 2023 en de kadernota 2024 verwerkt zijn in de begroting worden de kapitaallasten en personeelslasten opnieuw doorberekend. Door latentie in de uitvoering ontstaan verschillen in de ramingen ten opzichte van de vorige begroting, die leiden tot de volgende aanpassingen:	-203.142	-174.358	-183.712	-168.077
Totaal bijgesteld saldo	-2.415.513	-1.380.856	-1.960.749	675.923

De jaren 2024 tot en met 2026 laten een positief saldo zijn, het jaar 2027 vertoont een tekort van € 675.923. In de kadernota 2024 is hierover bepaald dat het tekort van 2027 gedekt kan worden uit de structurele aanwezige ruimte in de begroting die leidt tot de jaarlijkse rekeningoverschotten dan wel uit de algemene reserve of reserve vermindering kapitaallasten.

A. Meicirculaire 2023

In de 1e bestuursrapportage 2023 is een berekening van de algemene uitkering 2023-2027 opgenomen op basis van de prognose PAUW. Vermeld is dat de gepresenteerde cijfers pas definitief worden als ze in de meicirculaire 2023 zijn opgenomen, maar ook dat er afwijkingen kunnen ontstaan. Nadat de meicirculaire 2023 is uitgebracht is er een nieuwe berekening opgesteld. Uw raad is hierover geïnformeerd middels de raadsinformatiebrief van 20 juni 2023. Ten opzichte van de 1^e bestuursrapportage 2023 moeten nog een aantal mutaties in de begroting 2024-2027 worden verwerkt.

	2024	2025	2026	2027
1e bestuursrapportage 2023	65.078.873	65.555.963	61.761.332	59.543.879
Meicirculaire 2023	67.005.155	66.796.440	61.457.586	60.687.397
Nog verwerken via de 1e begrotingswijziging 2024	-1.926.282	-1.240.477	303.746	-1.143.518

De mutaties hebben betrekking op:

- WSW Westrom

De mutatie van de Integratie-uitkering Participatie (WSW-middelen die naar Westrom gaan). De omvang van de integratie-uitkering Participatie wijzigt als gevolg van de toekenning van de loon- en prijsbijstelling 2023. De wijziging is tweeledig. De verdeling van de bedragen per gemeente wijzigt in de eerste plaats door actualisatie van de verdeling van de Wsw-middelen. Deze is gebaseerd op de gerealiseerde omvang van de sociale werkplaatspopulatie. Daarnaast is sprake van wijzigingen in de verdeling van de bedragen per gemeente door aanpassing van de drempelbedragen in de verdeling van de middelen beschut werk.

- Jeugd

In de 1e bestuursrapportage 2023 is op pagina 47/48 melding gemaakt van de hervormingsagenda Jeugd. Op 18 april 2023 werd bekend dat het rijk als resultaat van de onderhandelingen € 385 miljoen beschikbaar stelt voor de jaren 2024 en 2025. Voor onze gemeente is dit ongeveer € 400.000 dat budgettair neutraal verwerkt wordt in onze begroting.

In de meicirculaire 2023 wordt op pagina 10 vermeld dat het rijk in totaliteit € 1,45 miljard in 2024 en € 954 miljoen in 2025 beschikbaar stelt voor Jeugdzorg. De bedragen zijn gebaseerd op advies van de zogenaamde Commissie van Wijzen. Voor onze gemeente betekent dit dat het reeds geraamde bedrag aan uitgaven van € 400.000 voor 2024 en 2025 kan worden opgehoogd met € 1.008.000 voor 2024 en € 1.117.000 voor 2025.

Ná verwerking van bovenstaande mutaties ontstaat het volgende beeld. Tevens is aangegeven hoe de tekorten gedekt worden en waaraan de overschotten worden toegevoegd.

	2024	2025	2026	2027
Bijstellen meicirculaire 2023 - saldo A	-1.926.282	-1.240.477	303.746	-1.143.518
WSW-Westrom	203.062	189.853	173.746	-5.507
Jeugd	1.008.000	1.117.000		
Saldo B	1.211.062	1.306.853	173.746	-5.507
Saldo A-B	-715.220	66.376	477.492	-1.149.025
Dekking				
Voorlopig rekeningsaldo 1e bestuursrapportage 2023	0	-66.376	-477.492	0
Toevoegen aan het voorlopig rekeningsaldo	-715.220	0	0	-1.149.025

De saldi van de meicirculaire 2023 ten opzichte van de saldi die gepresenteerd zijn in de 1^e bestuursrapportage 2023 worden toegevoegd dan wel onttrokken aan het voorlopig rekeningsaldi voor de jaren 2024 tot en met 2027. Er ontstaat dan onderstaand beeld:

	2024	2025	2026	2027
Voorlopig rekeningsaldo	-2.415.513	-1.380.856	-1.960.749	675.923
Onttrekken aan het voorlopig rekeningsaldo	0	66.376	477.492	0
Toevoegen aan het voorlopig rekeningsaldo	-715.220			-1.149.025
Bijgesteld saldo	-3.130.733	-1.314.480	-1.483.257	-473.102

B. Toezeggingen raadsvergadering 4 juli 2023

Bij de behandeling van de 1^e bestuursrapportage 2023 en kadernota 2024 in de vergadering van 4 juli 2023 zijn een aantal toezeggingen gedaan om die op te nemen in de begroting 2024-2027.

- **Verhoging subsidieplafonds**

Tijdens de behandeling van de 1^e bestuursrapportage 2023 / kadernota 2024 is toegezegd dat alle subsidieplafonds met ingang van 2024 verhoogd worden met 10%. De financiële impact van deze toezegging is structureel € 111.143.

- **Wegen St. Joost**

In het meerjareninvesteringsplan 2024-2027 zijn in de jaarschijf 2027 investeringsbedragen opgenomen voor wegen en riool te St. Joost. Toegezegd is dit project naar voren te halen naar het jaar 2025. Dit betekent dat er al kapitaallasten ontstaan in de jaren 2026 en 2027 die ten laste van het voorlopig rekeningsaldo worden gebracht. Voor 2026 betreft dit voor riool € 22.655 en voor het jaar 2027 € 22.450. Voor wegen zijn de kapitaallasten in 2026 € 24.715 en voor 2027 € 24.468.

- Echt feesten en Sjmaal festival Susteren

Ten behoeve van beide activiteiten wordt een structureel budget beschikbaar gesteld van elk € 10.000 per jaar.

- Openbaar toilet centrum Echt

Tijdens de bespreking van de kadernota 2024 is toegezegd te onderzoeken wat de behoefte en mogelijkheden zijn voor de aanleg van een openbaar toegankelijk toilet in het centrum van Echt. De eerste inventarisatie levert op dat dit onderwerp vele consequenties kent waarvoor uitgebreider onderzoek noodzakelijk is. Denk daarbij aan eigendom, locatie, toezicht en dagelijks beheer. Ook willen we graag bij omliggende gemeenten onderzoeken wat hun ervaringen met een openbaar toilet zijn. Daarom wordt nu nog geen bedrag voor realisatie of exploitatie opgenomen in de begroting.

- Publieke schaakplek centrum Echt

Bij de herinrichting van het Ursulinenplein wordt een openbare schaakplek ingericht. De eenmalige kosten worden globaal geraamd op € 10.000. Voorgesteld wordt om dit bedrag op te nemen in de begroting 2024.

- Doorontwikkeling sportvoorzieningen Leisurepark In de Bandert

De afgelopen jaren is al veel geïnvesteerd in de sportvoorzieningen binnen onze gemeente. Vanuit de doelstelling om nog meer inwoners aan het sporten te krijgen, is blijvend investeren in de fysieke voorzieningen noodzakelijk. Om hieraan in 2024 verder invulling te geven, wordt daartoe een investeringsbedrag van € 350.000,- geraamd dat via de reguliere afschrijvingssystematiek meerjarig wordt geactiveerd.

- Controle afdracht leges arbeidsmigranten

Er wordt strakker gecontroleerd op de afdracht toeristenbelasting door arbeidsmigranten. Bij een steekproefsgewijze controle zijn hiervoor geen extra middelen nodig.

- Onderzoek luchtbehandeling sporthal De Bandert en de Reinoudhal

De klachten zijn onbekend bij de gemeente echter zal deze een inventarisatie uitvoeren onder de uitbaters/gebruikers. Indien er sprake is van klachten rondom de luchtbehandeling, dan zal de gemeente een onderzoek laten instellen. Een raming van deze kosten betreft € 10.000.

- Vergroening Salvatorplein

De in het MIP opgenomen infrastructurele herinrichting van het Salvatorplein staat voor 2025 op de planning. Daarnaast spelen in dit gebied ook de aanpassingen aan de Rode Beek en de Beeldentuin en de door Zuyderland opgepakte renovatie van het zorgcomplex Vastrada. De vergroening wordt integraal met deze projecten aangepakt.

- Onderzoek toekomstbestendigheid gemeenschapshuis Nieuwstadt

De kosten voor een gedegen onderzoek naar de toekomstbestendigheid van gemeenschapshuis Nieuwstadt en de uitwerking van verschillende scenario's voor een toekomstbestendig gemeenschapshuis in deze kern, worden geraamd op € 30.000. Voorgesteld wordt om dit bedrag in 2024 toe te voegen aan het budget gemeenschapshuizen.

- Onderzoek subsidieregeling onderhoudskosten verenigingen met een eigen gebouw

Onderzocht wordt of er een subsidieregeling ontwikkeld kan worden voor een bijdrage in de onderhoudskosten voor verenigingen die een eigen gebouw in bezit hebben, of dat dit in een bestaande regeling is in te passen.

- Dierenpark & Kinderboerderij 't Hertenspoor

Ten aanzien van de verdere ontwikkeling en verbetering van Dierenpark & Kinderboerderij 't Hertenspoor hebben afgelopen periode een aantal overleggen plaatsgevonden en op uitnodiging van 't Hertenspoor, heeft een bestuurlijke afvaardiging een bezoek gebracht aan het park.

Om extra gebruiks- en belevingswaarde toe te voegen is het gewenst om in het park, parallel aan de Oranjestraat, een nieuw pad met daarlangs een lage afrastering aan te brengen. Met die aanpassing kan ook dit gedeelte van het park door bezoekers worden gebruikt waarmee de gebruikswaarde bijna wordt verdubbeld ten opzichte van de huidige situatie. Verder wordt hiermee voorkomen dat dieren van buitenaf worden gevoerd waardoor gezondheidsproblemen ontstaan. De aanleg van het pad is bij de herinrichting van een aantal jaren geleden niet gerealiseerd in verband met het ontbreken van dekking. Conform de voorwaarden van de subsidieregeling speeltuinorganisaties, waar deze voorziening onder valt, vormt de aanleg van paden en hekwerken een gemeentelijke aangelegenheid. Om het verwijderen van dieren makkelijker te laten verlopen wenst 't Hertenspoor een verbetering van de indeling van de weides te realiseren.

Verder wil zowel de gemeente als ook het bestuur van 't Hertenspoor de mestverwerking en -afvoer verbeteren. Door de gemeente wordt nu wekelijks mest afgevoerd en als restafval gestort. Zowel de opslag als ook de afvoer is niet logisch georganiseerd. Samen met 't Hertenspoor wordt hiervoor een verbetering bedacht en gerealiseerd.

- De kosten voor de aanleg van het pad met hekwerk bedragen € 10.850;
- Verbeteren weides € 5.150;
- De kosten voor de verbetering van de mestopslag en verwerking € 6.000.

Voorgesteld wordt om een bedrag van € 22.000 in de begroting op te nemen om deze verbeteringen te realiseren.

- Plan aanpak Japanse duizendknoop

De bestrijding van de exoot Japanse duizendknoop vergt expertise die de gemeente niet in eigen huis heeft. De opname en lokalisering van de exoot is een intensief traject vanwege de snelle verspreiding. De locaties zijn inmiddels (grotendeels) geïnventariseerd en er dient door experts een bestrijdingsplan te worden opgesteld om de overlast te minimaliseren. Een kostenraming van het opstellen van een bestrijdingsplan zal naar schatting € 25.000 betreffen.

Gezien de complexiteit en intensiteit van bestrijding, kunnen we helaas nog geen middelen voorzien voor de uitvoering. Dit heeft te maken met de wijze van bestrijding en prioritering van locaties en varieert bij andere gemeentes tussen € 200.000 en € 5.000.000. Voorkomen moet worden dat nu een bedrag wordt opgenomen zonder enige vorm van onderbouwing dat straks niet strookt met de werkelijkheid.

C. Overige onderwerpen

- Afvalbegroting

In de 1e bestuursrapportage 2023 is al aangegeven dat de kosten van afval stijgen, met name door externe factoren zoals prijsindexeringen, belastingen op afvalverwerking en het hogere aanbod van afval.

De voorziening afvalinzameling is nagenoeg uitgeput. Om toch een buffer te creëren voor onverwachte tegenvallers is via de 1e bestuursrapportage al een dotatie aan de voorziening afvalinzameling gedaan van € 200.000 voor het jaar 2023. Het is echter wenselijk om meerjarig een buffer op te bouwen om onbeïnvloedbare prijsstijgingen op te vangen en ze niet gelijk bij de burger in rekening te brengen. Voorgesteld wordt om in 2024 € 300.000 toe te voegen aan de voorziening afvalinzameling ten laste van het voorlopig rekeningsaldo 2024. Door in 2024 over dit bedrag te beschikken hoeft de aanslag per huishouden met € 20 minder te worden verhoogd.

- Inkoop Wmo

In 2023 vinden de voorbereidingen plaats voor de nieuwe inkoop Wmo Begeleiding en Kortdurend verblijf 2024 e.v. Als gevolg van een viertal nieuw afgesloten cao's met forse salarisstijgingen per juli 2023 is de reële kostprijsberekening die ten grondslag ligt aan de tarieven bijgesteld geworden. De financiële impact is berekend op circa 5,5%. Deze impact kan gedekt worden uit een structurele storting in de reserve Wmo die nu nog jaarlijks wordt gedaan. Voorgesteld wordt deze structurele storting van € 108.864 terug te draaien en deze als dekking te gebruiken voor de hogere (reële) tarieven.

- Subsidieverlening Stichting Gympoint

Naast Gympoint maken talentvolle turners uit Limburg inmiddels gebruik van de nieuwe turnhal in Park In de Bandert. Gympoint huurt een vooraf met Menswel Sport bepaald aantal maximum uren voor lokaal en regionaal/provinciaal gebruik. De turnhal wordt primair in gebruik gegeven voor lokale sportactiviteiten. Daarnaast kan de hal mogelijk beschikbaar worden gesteld voor overige (top)sportactiviteiten. Dit gebruik past prima binnen het streven om de mogelijkheden van Park In de Bandert voor Echt-Susteren en de (eu)regio ten volle te benutten.

Voorgesteld wordt de huur van de turnhal voor overige sportactiviteiten eveneens voor subsidie in aanmerking te laten komen. Voor deze subsidieverlening aan Stichting Gympoint moet het subsidieplafond met ingang van 2024 worden verhoogd met een bedrag van € 6.500 (50% van € 13.000).

- Onderhoud en renovatie buitensportaccommodaties

Jaarlijks worden binnen het IVP middelen voor groot-onderhoud gereserveerd voor renovatie of vervanging van onze gemeentelijke buitensportaccommodaties (voetbalvelden en tennisbanen). Deze zijn voor 2024 niet meegenomen in de kadernota en worden nu alsnog opgenomen. De investeringen worden via de reguliere afschrijvingssystematiek meerjarig geactiveerd.

- Ophogen stelpost toekomstige verplichtingen cao-uitgaven

Middels de 1^e bestuursrapportage is de stelpost voor toekomstige cao-verplichtingen aangevuld voor de jaren vanaf 2025. Voor het jaar 2024 is er geen ruimte binnen deze stelpost. Voorgesteld wordt om deze stelpost voor 2024 aan te vullen met € 1.000.000 en de stelposten voor 2026 en 2027 met € 500.000. Op deze wijze wordt een buffer gecreëerd om de nog af te sluiten cao's voor de jaren 2024 en 2025 te dekken. De afgesloten cao's hebben niet alleen betrekking op de mensen in dienst van onze gemeente, maar ook de verbonden partijen brengen de cao-gevolgen in rekening bij de deelnemende gemeenten.

- Nieuwe Omgevingswet

In het kader van de invoering van de nieuwe Omgevingswet per 1 januari 2024 is in MER-verband een extern bureau ingehuurd om de kostenonderbouwing van de leges Omgevingswet te toetsen. Uit

dit onderzoek is gebleken dat niet alle daartoe in aanmerking komende kosten die de gemeente maakt in de leges zijn doorberekend. De nieuw opgestelde berekening laat zien dat structureel een bedrag van € 1.316.155 kan worden bijgeraamd. Voor het geval de leges achterblijven bij de raming wordt een stelpost opgenomen van € 600.000.

Samenvatting:

	2024	2025	2026	2027
Bijgesteld saldo	-3.130.733	-1.314.480	-1.483.257	-473.102
<i>Toezeggingen</i>				
Verhoging subsidieplafonds	111.143	111.143	111.143	111.143
Wegen St. Joost			24.715	24.468
Riool St. Joost			22.655	22.450
Echt feesten en Sijmaal festival Susteren	20.000	20.000	20.000	20.000
Publieke schaakplek centrum Echt	10.000			
Investering doorontwikkeling sportvoorzieningen Leisurepark In de Bandert	350.000			
Afschrijvingslasten doorontwikkeling sportvoorzieningen Leisurepark In de Bandert		23.333	23.333	23.333
Dekking afschrijvingslasten uit de reserve afschrijvingslasten		-23.333	-23.333	-23.333
Rente doorontwikkeling sportvoorzieningen Leisurepark in de Bandert		7.000	6.533	6.067
Onderzoek luchtbehandeling sporthal De Bandert en de Reinoudhal	10.000			
Onderzoek toekomstbestendigheid gemeenschapshuis Nieuwstadt	30.000			
Dierenpark 't Hertenspoor	22.000			
Plan aanpak Japanse duizendknoop	25.000			
<i>Overige posten</i>				
Afvalbegroting	300.000			
inkoop Wmo - neutraal	-	-	-	-
Subsidieverlening Stichting Gympoint	6.500	6.500	6.500	6.500
Renovatie buitensportaccommodaties	85.000			
Renovatie buitensportaccommodaties	200.000			
Afschrijvingslasten renovatie buitensportaccommodaties		13.333	13.333	13.333

Dekking afschrijvingslasten uit de reserve afschrijvingslasten		-13.333	-13.333	-13.333
Rente afschrijvingslasten		4.000	3.733	3.467
Ophogen stelpost toekomstige verplichtingen cao-uitgaven	1.000.000		500.000	500.000
Leges Omgevingswet	-1.316.155	-1.316.155	-1.316.155	-1.316.155
Stelpost SC MER	600.000	600.000	600.000	600.000
Totaal bestemmingen	1.453.488	-567.512	-20.876	-22.060
Restant voorlopig rekeningsaldo	-1.677.245	-1.881.992	-1.504.133	-495.162

Financiële toelichting

- Stelposten in de begroting 2024 tot en met 2027

Naast de voorlopige rekeningsaldi voor de jaren 2024 tot en met 2027 zijn in de begroting ook nog een aantal stelposten opgenomen. Ná verwerking van bovenstaande mutaties kan het volgende overzicht gepresenteerd worden:

	2024	2025	2026	2027
Onvoorziene lasten	-103.500	-103.500	-103.500	-103.500
Stelpost toekomstige verplichtingen Alg. Uitk.	0	-1.640.665	-83.626	-83.626
Stelpost toekomstige verplichtingen CAO uitgaven	-1.053.887	-1.439.298	-1.500.000	-1.500.000
Stelpost SC MER	-600.000	-600.000	-600.000	-600.000
Stelpost acres/bcf	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
Stelpost verrekening alg uitkering	-1.310.566	-1.446.074	-103.428	-72.781
Totaal stelposten	-3.117.953	-5.279.537	-2.440.554	-2.409.907

In de begroting 2024 – 2027 zijn geen taakstellingen opgenomen.

Het bijgesteld voorlopig rekeningsaldo plus de ruimte van de stelposten vormt samen de beschikbare ruimte in de begroting 2024 tot en met 2027. Deze bedraagt:

	2024	2025	2026	2027
Bijgesteld saldo	-1.677.245	-1.881.992	-1.504.133	-495.162
Totaal stelposten	-3.117.953	-5.279.537	-2.440.554	-2.409.907
Totaal beschikbaar	-4.795.198	-7.161.529	-3.944.687	-2.905.069

- Inzicht in de structurele begrotingspositie

Sinds 1 juli 2013 legt de Gemeentewet de raad op om een begroting vast te stellen die een structureel en reëel evenwicht heeft. De raad kan daarvan afwijken als het aannemelijk is dat dit evenwicht in de periode van de meerjarenraming zal worden bereikt. Het inzicht in de structurele begrotingspositie van onze gemeente blijft een belangrijk aandachtspunt met name omdat via de eerste begrotingswijziging de meicirculaire wordt verwerkt. Het vaststellen van de begroting waarbij de baten en lasten met elkaar in evenwicht zijn, betekent niet dat voldaan wordt aan de Gemeentewet. De begroting moet worden vastgesteld die ook structureel in evenwicht is. Dit betekent evenwicht waarbij incidentele effecten niet mee worden gerekend. In onderstaand overzicht is het structureel begrotingsevenwicht gepresenteerd inclusief de mutaties van de meicirculaire 2023.

	2024	2025	2026	2027
Saldo baten en lasten	-2.415.513	-1.380.856	-1.960.749	675.923
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	900.290	-508.732	13.521	-309.014
Begrotingssaldo	-1.515.223	-1.889.588	-1.947.228	366.909
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	-169.404	1.135.884	-3.000	303.812
Structureel begrotingssaldo	-1.684.627	-753.704	-1.950.228	670.721
Mutaties meicirculaire 2023	-715.220	66.376	477.492	-1.149.025
Structureel begrotingssaldo inclusief meicirculaire 2023	-2.399.847	-687.328	-1.472.736	-478.304

Juridische toelichting

Volgens artikel 191 van de gemeentewet moet de gemeenteraad de begroting vaststellen voor 15 november in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient.

Duurzaamheid / Cittaslow

In de programmabegroting zijn de Cittaslow-aspecten per product weergegeven. Daarnaast bevat deze begroting een apart product duurzaamheid in programma 3 Beheer openbare ruimte.

Risico's

Kortheidshalve wordt verwezen naar de paragraaf 3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Burgerparticipatie

N.v.t.

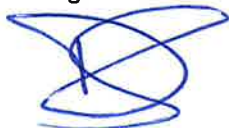
Bijgevoegde stukken

- Raadsbesluit programmabegroting 2024
- Programmabegroting 2024 deel I
- Programmabegroting 2024 deel II (financiële begroting)
- 1e begrotingswijziging 2024
- Financiële begroting 2024 in een oogopslag

Ter inzage liggende stukken

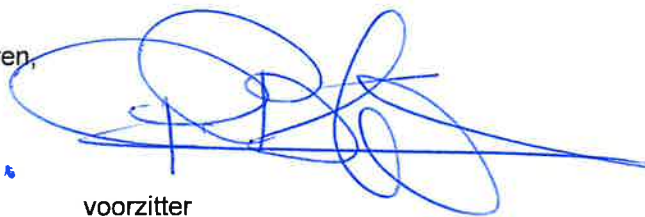
N.v.t.

Burgemeester en wethouders van Echt-Susteren,

secretaris

Loc

voorzitter